

**TELENOR FONDACIJA
GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
ZA 2014. GODINU**

UVOD

Telenor fondacija doprinosi razvoju društva iniciranjem, podržavanjem i uključivanjem u strateške, dugoročne i održive društvenoodgovorne projekte. Pomenute aktivnosti Fondacija realizuje u saradnji s partnerima, uz podršku raznorodnih timova.

Aktivnosti Telenor fondacije usmerene su na pružanje pomoći društveno ugroženim slojevima građanstva Srbije, omladini radi njihovog obrazovnog i profesionalnog razvoja u okolnostima dinamičnog napretka modernog društva. Fondacija daje doprinos i decentralizaciji umetnosti i kulturnom stvaralaštvu, kao i opštem ekološkom razvoju.

Transparentno i javno partnerstvo sklapamo s državnim ustanovama i neprofitnim organizacijama po procedurama koje nalaže naš statut. Nadležni tim procenjuje i odabira pristigle ideje prema jasnim merilima, koje zatim dostavlja Upravnom odboru Telenor fondacije. Na njemu je da na redovnim sednicama odluči koje ideje će podržati. Naši partneri obavezni su da Odboru stave na uvid javan izveštaj o toku svog rada i detaljan pregled njegovih rezultata.

UPRAVLJAČKA STRUKTURA

Od ukupno pet članova Upravnog odbora Telenor fondacije, dva člana dolaze iz kompanije Telenor. Odborom Fondacije predsedava Uve Fredhajm, izvršni direktor Telenora d.o.o., koji je tokom 20 godina profesionalnog rada radio na različitim upravljačkim pozicijama u Telenorovim kompanijama u Mađarskoj, Norveškoj i Ukrajini i bio član Upravnog odbora Telenora u Crnoj Gori i član Izvršne komisije mobilnog operatora Didži u Maleziji.

Sandra Štajner, izvršna direktorka korporativnih komunikacija i ljudskih resursa, Telenor d.o.o., svoje višegodišnje iskustvo u oblasti komunikacija stekla je radeći u kompanijama i kao nezavisni konsultant u zemlji i inostranstvu. Na tim funkcijama aktivno se bavila korporativnim poslovima i odnosima sa javnošću, i sprovela velik broj značajnih projekata korporativne društvene odgovornosti.

Mr Darinka Radojević, savetnik generalnog direktora Instituta „Kirilo Savić” za životnu sredinu. Posедуje višegodišnje iskustvo u privredi i obrazovanju, koordinaciji multidisciplinarnim projektima, saradnji sa vladinim institucijama, lokalnim samoupravama i organizacijama civilnog društva. Iskustvo u oblasti životne sredine i održivog razvoja stekla je kao rukovodilac Grupe za održivi razvoj u Kabinetu potpredsednika Vlade za evropske integracije, a od 2008. do jula 2011. godine bila je sekretar Saveta za održivi razvoj.

Prof. dr Slobodan G. Marković, vanredni profesor na Fakultetu političkih nauka (predmet "Politička antropologija") i viši naučni saradnik Instituta za evropske studije u Beogradu. Više godina radio je u nevladinom sektoru i bavio se brojnim društvenim aktivnostima.

Veran Matić, osnivač i glavni i odgovorni urednik TV B92. Kao novinar radio je za mnoge alternativne i omladinske medije u Beogradu, Zagrebu i Ljubljani, kao i za mnogobrojne evropske i američke medije (The New York Times, Le Monde, The Wall Street Journal, itd). Zbog posvećenosti odgovornom novinarstvu i pozitivnim društvenim promenama, stekao je međunarodni ugled.

Upraviteljica Telenor fondacije i menadžer spoljnih poslova Telenor d.o.o., Ivana Matijević, svoju karijeru u Telenoru je započela 2008. godine, gde je radila na različitim projektima korporativnog razvoja u saradnji sa vladinim institucijama, kao i na kreiranju

struktuiranog pristupa problemu zaštite životne sredine kroz iniciranje projekata u oblasti društvene odgovornosti.

OBLASTI RADA

Od osnivanja, Telenor fondacija istražuje potrebe i teškoće sa kojima se susreće srpsko društvo. Stoga su aktivnosti Telenor fondacije usmerene na 4 osnovne oblasti:

- Mladi, njihovo obrazovanje i profesionalno usavršavanje
- Društveno ugrožene grupe
- Razvoj kulturne produkcije i tržišta umetnosti
- Zaštita životne sredine

Naše angažovanje u ovim oblastima ne svodi se samo na finansijsku podršku, već težimo da svojim kapacitetima i znanjem, doprinesemo uspešnoj realizaciji projekata koji nude delotvorna, održiva i razvojna rešenja na teritoriji cele Srbije.

Bez obzira na veliki broj različitih delatnosti, u osnovi svog delovanja Telenor fondacija ima jedan cilj – da pomogne srpskom društvu da ide napred i da se razvija, a to je temelj našeg društveno odgovornog poslovanja.

PREGLED PROJEKATNIH AKTIVNOSTI PO OBLASTIMA RADA

U 2014. godini Telenor fondacija pokrenula je i podržala 28 projekata i saradivala sa 48 partnerskih organizacija.

4.1 Projektne aktivnosti i ostvareni rezultati - kategorija mladi i obrazovanje

- **Internet za sve – škole na Vračaru**

Unapređenjem internet konekcije obnovili smo saradnju sa svim školama u beogradskoj opštini Vračar, gde smo, počev od 2009. godine, sve osnovne, srednje i stručne škole i biblioteku opremili računarima i besplatnim internetom. Škole su dobile kompletnu informatičku opremu sa zaštitom od pristupa sadržajima koji su namenjeni odraslima.

- **„Zaustavimo digitalno nasilje“**

Partnerstvo sa UNICEF-om i Ministarstvom prosvete, nauke i tehnološkog razvoja na projektu „Zaustavimo digitalno nasilje“ nastavili smo i u 2014. godini

Ovaj projekat predstavlja naših najznačajniju inicijativu usmerenu na promovisanje kvalitetnih, edukativnih i zabavnih sadržaja na internetu, ali i na kontinuirano podizanje svesti o postojanju digitalnog nasilja, kao i širenju znanja o tome kako da se zaštitimo od njega. Svesni uticaja Fejsbuka na decu i njegovu sveprisutnost, s partnerima smo kreirali Fejsbuk stranicu „Biraj reči, hejt spreči“. Aktivacijama na društvenim mrežama ohrabrujemo decu da promovišu i šire pozitivne poruke i kvalitetne sadržaje na internetu, i da ujedno dignu glas protiv nasilja. U oktobru 2014. godine, naš projekat predstavljen

je na drugoj po redu konferenciji „Teen talk“, koja se bavi društvenim, kulturnim, konzumentskim i komunikacionim potrebama i očekivanjima mladih uzrasta od 13 do 19 godina. Panel „Postuj pozitivu: Kako biti cool na netu“ obuhvatio je pitanja sistema vrednosti u virtuelnom i realnom svetu, način na koji reagujemo na nasilje, koliko verujemo komunikaciji koja se odvija na društvenim mrežama, kao i kako nastaje govor mržnje, odnosno kako da se postavimo prema njemu u virtuelnom svetu. Moderatorica panela bila je Ana Mirković, izvršna direktorka kompanije Digital Marketing Institute, a inspirativni sagovornici bili su joj: Dušan Borković, automobilista, Boris Trivan, poznati bloger i tviteraš, Marko Dražić, iz Njuz.neta, Srđan Dinčić, humorista i stand up komičar, kao i Lazar Radosavljević i Nikola Cimbalević, studenti Matematičkog fakulteta u Beogradu.

- **Digitalna razglednica**

Zahvaljujući podršci koju je Telenor fondacija pružila projektu pod nazivom „Digitalna razglednica“, učenici Škole za dizajn iz Beograda dobili su priliku da se upoznaju s novim računarskim tehnologijama, neophodnim za njihovo dalje obrazovanje i unapređenje. Donacijom sredstava za kupovinu 20 računara, 6 digitalnih foto-aparata, kao i donacijom Telenor interneta, Telenor fondacija podržala je ideju da se od neiskorišćenog prostora napravi digitalni kabinet s najsavremenijim računarima i računarskim programima, u kome je za digitalnu obradu fotografije obučeno 200 učenika. U sklopu projekta, učenici trećeg razreda Škole za dizajn odabrali su značajna mesta u gradu i predstavili ih svojim kolegama u

Mreži umetničkih škola Centralne evropske inicijative. Učenici su fotografisali odabrana mesta, fotografije grafički obradili i, osmisivši odgovarajuće slogane uz njih, poslali ih na adrese mladih umetnika u Evropi. Zauzvrat su od svojih kolega dobili fotografije odabranih lokacija iz gradova u kojima oni žive. Taj projekat podržala je i Turistička organizacija Beograda, a njegova dalja realizacija podrazumeva širenje mreže korisnika i zadatke integrisane u plan i program nastavnih predmeta na grafičkom dizajnu, fotografiji, višemedijskoj umetnosti i računarskim tehnikama. Kompletan grafički materijal predstavljen je na putujućoj izložbi, koja je obišla Trst, Linc, Budimpeštu, Zagreb, Ljubljanu, Cetinje, Košice, Sentu i Beograd

- **Budi u toku**

Zahvaljujući podršci Telenor fondacije, deca koja se nalaze na kraćem ili dužem bolničkom lečenju na Institutu za ortopedsko-hirurške bolesti „Banjica“ moći će da prate školsko gradivo i da slobodno vreme ispune pretraživanjem zanimljivih sadržaja na internetu. Cilj je da deca školskog uzrasta imaju jednak pristup obrazovanju i mogućnost konstantnog unapređivanja znanja kao i njihovi vršnjaci koji se redovno školuju. Deca su dobila pristup programu „Superškola“, virtuelnoj učionici u kojoj se nalazi više od 650 lekcija iz srpskog jezika, matematike, fizike i hemije. Taj program će im pomoći da nadoknade propušteno gradivo. Edukativni portal uključuje i predavanja, eksperimente i objašnjenja za decu da lakše savladaju školsko gradivo od petog do osmog razreda osnovne škole.

- **Omladinski klub u Užicu i Info centar u Lešnici**

Posle Požege, Loznice, Priboja, Raške i Nove Varoši, otvoren je i Omladinski klub u Užicu, u čijem je sastavu i Internet klub. Klub se nalazi u okviru Gradskog kulturnog centra, a Telenor fondacija obezbedila je deset laptop računara, isto toliko modema s

neograničenim pristupom internetu na godinu dana, kao i jedan štampač. U okviru Omladinskog kluba dostupne su i radionice 3D animacije, onlajn džez škola, škola novinarstva, obuka za rad na računaru, obuka za mlade oštećenog vida za korišćenje računara i još mnogo toga. Projekat je sproveden u saradnji Ministarstva omladine i sporta Republike Srbije, grada Užica i Telenor fondacije.

U oktobru smo otvorili i Info centar Kancelarije za mlade u Lešnici koji je opremljen s pet računara, štampačima i modemima. Uz podršku Telenor fondacije, zahvaljujući računarskoj opremi i neograničenom besplatnom pristupu internetu, omladini u Lešnici omogućeno je unapređenje informatičke pismenosti i sticanje novih znanja. U okviru Info centra biće organizovani različiti kursevi, podrška u planiranju karijere, aktivnosti na temu socijalne inkluzije, a zainteresovani će biti uključeni u radionice za razvijanje timskog rada i planiranje lokalnih akcija.

- **Nagrada „Profesor dr Ilija Stojanović“**

Tradicionalno, najboljim studentima katedre za telekomunikacije, autorima najboljih stručnih radova TELFOR-a 2014 i autoru najboljeg stručnog rada objavljenog u međunarodnom časopisu, Telenor fondacija i ove godine dodelila je nagradu „Prof. dr Ilija Stojanović“. Kao priznanje za uspeh, dodeljene su im novčane nagrade, tablet računari i neograničen pristup Telenor internetu na godinu dana. Telenor fondacija je za proteklih osam godina na taj način podržala 59 studenata i stručnjaka, a drago nam je što i putem ovog, ali i ostalih različitih programa doprinosimo obrazovanju mladih i kontinuirano ulažemo u njih. Nagradu „Prof. dr Ilija Stojanović“ ustanovila je Telenor fondacija 2007. godine u znak sećanja na akademika profesora dr Iliju Stojanovića, koji je dao i veliki doprinos razvoju kompanije Telenor. Bio je pionir modernih telekomunikacija na prostoru nekadašnje SFRJ i današnje Srbije i osnivač katedre za telekomunikacije na Elektrotehničkom fakultetu u Beogradu.

- **Projekat „Upoznaj državu Srbiju“**

Zahvaljujući projektu „Upoznaj državu Srbiju“, koji sprovodi Nacionalna alijansa za lokalni ekonomski razvoj u partnerstvu s Telenor fondacijom i Predstavništvom Republike Srpske u Srbiji, studenti iz dijasporu su po četvrti put uspešno obavili praksu u lokalnim samoupravama i kompanijama u Srbiji. Više od 20 studenata iz Kanade, Danske, Austrije, Grčke, Slovenije i Republike Srpske imalo je priliku da se tokom tri nedelje upozna sa organizacijom i načinom rada javnog i privatnog sektora u Srbiji, privrednim, turističkim i kulturnim potencijalima zemlje i da, razmenjujući znanja i iskustva, dâ svoj doprinos lokalnom ekonomskom razvoju, regionalnoj saradnji dveju republika i jačanju veza sa dijasporom. Za četiri godine kroz projekat „Upoznaj državu Srbiju“ prošlo je više od 80 mladih ljudi. Na završnoj ceremoniji u Vili Republike Srpske u Beogradu, studentima su uručeni sertifikati, a predsednik Upravnog odbora NALED-a Vladan Atanasijević dodelio je zahvalnice partnerima na projektu, kao i lokalnim samoupravama koje su ugostile studente – Leskovac, Pirot, Pančevo, Kragujevac, Trstenik, Jagodina, Niš, Pančevo, opština Stari grad, Zvezdara, Čukarica i Zemun.

4.2 Projektne aktivnosti i ostvareni rezultati - kategorija društveno ugrožene grupe

- **Podrška HISPA centrima za hipertenziju i prevenciju infarkta i moždanog udara**

U želji da doprinesemo poboljšanju zdravlja naših građana, u toku 2014. godine pomogli smo otvaranje HISPA centra širom Srbije, a jedan od prvih je otvoren na Klinici za kardiologiju Kliničkog centra Kragujevac. Početkom rada HISPA centara, dijagnostika i lečenje pacijenata koji boluju od hipertenzije, kao jednog od vodećih uzroka srčanog i moždanog udara, obavlja se u tim centrima, putem multidisciplinarnog i individualizovanog pristupa. Udruženje centara za hipertenziju, prevenciju infarkta i šloga (HISPA), čiji je član i novootvoreni centar u Kliničkom centru Kragujevac, želi da kroz koordinisan i integrisan rad tih centara pravovremeno i efikasno identifikuje, dijagnostikuje, leči i dugoročno prati bolesnike sa povišenim kardiovaskularnim rizikom. HISPA centar u Kragujevcu je 24. po redu u Srbiji, a drugi centar na tercijarnom nivou zdravstvene zaštite, pored Instituta za kardiovaskularne bolesti „Dedinje“ u Beogradu.

- **Donacija za „Eko-dvorište“**

Zahvaljujući donaciji Telenor fondacije, prostor „Eko-dvorišta“ je ponovo uređen i služi prvobitnoj nameni – jedno je od retkih mesta na kojem se mogu okupljati i aktivirati mladi iz Obrenovca i okoline, baveći se očuvanjem životne sredine i kvalitetno provodeći svoje vreme. Razlog za donaciju baš ovom centru leži u izuzetnoj posvećenosti svih njegovih članova ekologiji, ali i činjenici da su se tokom majskih poplava pokazali kao pravi partner građana. Iako je i sam centar bio poplavljen, veoma odvažno su postali jedan od glavnih centara za prikljupljanje i distribuciju pomoći Obrenovčanima, a kasnije su njihove prostorije poslužile kao sklonište ljudima čiji su domovi bili pod vodom. Takođe, stručni saradnici centra sugrađanima su davali savete u vezi sa sanacijom kuća ili načinima na koje, kao ugroženi, mogu da ostvare svoja prava. Obučeni volonteri centra pomagali su sugrađanima u osposobljavanju domova i preuzimanju humanitarne pomoći, a motivisali su ih i za učešće na radionicama, obukama i seminarima za sticanje novih veština i znanja. Kupili su i računarsku i tehničku opremu koja u velikoj meri unapređuje njihov rad na seminarima, radionicama i izložbama koje centar organizuje za mlade iz cele Srbije, a ta oprema je, ujedno, i svakodnevno na raspolaganju Obrenovčanima koji posećuju centar, bilo da se radi o istraživanju ili učenju. Jedan deo donacije utrošen je i za održavanja radionice fuzije reciklažnog stakla (prva radionica kojom je započet rad centra). Od prikupljenog stakla iz celog grada, flaša, tegli i drugog otpadnog materijala prave se potpuno novi i veoma kreativni upotrebnii predmeti.

- **1000 kilometara za NURDOR**

27. aprila 2014. godine dve stotine zaposlenih u Telenoru i članova njihovih porodica učestvovali su na CorD Charity Masters humanitarnoj trci za vreme Beogradskog maratona. Svojim učešćem pomogli su, po sopstvenom izboru, organizaciju NURDOR za koju su tom prilikom prikupili 400.000 dinara. Zajedno sa našim zaposlenima trčali su i predstavnici NURDOR-a, uključujući i njihove najmlađe članove, decu i mlade izlečene od raka, koji su svojim gestom uputili poruku podrške svoj oboleloj deci i njihovim porodicama. Sredstva koja je Telenor fondacija donirala prikupljena učešćem u trci upotrebljena su za realizaciju NURDOR-ovih projekata. Nacionalno udruženje roditelja dece obolele od raka sačinjavaju roditelji, lekari, medicinsko osoblje i svi ljudi dobre volje koji deci oboleloj od raka i njihovim najbližima pružaju praktičnu, emotivnu i materijalnu podršku.

- **BELhospice“ humanitarni turnir u malom fudbalu**

U sportskom centru Kobilovo održan je šesti po redu humanitarni turnir koji je organizovao BELhospice. Tom prilikom prikupljeno je 11.000 evra namenjenih palijativnom zbrinjavanju obolelih od karcinoma. U želji da pomognu, toj humanitarnoj akciji pridružilo se devet inostranih i domaćih kompanija.

4.3 Projektne aktivnosti i ostvareni rezultati - kategorija kultura i umetnost

- **„Muzej na reci o samoj reci“**

Podržali smo projekat renoviranja, rekonstrukcije i revitalizacije parobroda „Župa“, koji je „vršnjak“ čuvenog Titanika. Projekat renoviranja, rekonstrukcije i revitalizacije „Župe“ podržali su i Gete institut i Muzej nauke i tehnike, a inicijativu je pokrenula Ustanova kulture Parobrod. U nesvakidašnjem prostoru parobroda „Župa“ biće organizovani brojni edukativni, kulturni, umetnički, ekološki i zabavni programi. Stalnu postavku činiće eksponati posvećeni istorijatu savremenog srpskog brodarstva, a drugi deo biće u vezi sa brodom „Župa“, koji je 2013. godine proslavio svoj stoti rođendan. U saradnji sa organizacijama koje se bave ekologijom i kulturnim centrima planirano je održavanje kulturno-edukativnih aktivnosti namenjenih deci školskog uzrasta, ali i svim mladim ljudima zainteresovanim za tu vrstu projekata. Kako na kompletnom akvatorijumu reka Save i Dunava u Beogradu ne postoji sličan adekvatan namenski objekat, čija funkcija nije isključivo zabavnog karaktera, renovirani parobrod „Župa“ biće i jedinstveni prestonički kulturni objekat na vodi.

- **Muzički obrazovni sistem „El Sistema“**

Music Art Project započeo je implementaciju projekta pod nazivom Orkestri i horovi nade, koji ima za cilj podsticanje kreativnih, emocionalnih i intelektualnih kapaciteta dece. Zahvaljujući podršci Centralne evropske inicijative (CEI) i Telenor fondacije, muzički obrazovni sistem „El Sistema“, osnovan u Venecueli pre 39 godina, predstavljen je u Srbiji, na koncertu u Kolarčevoj zadužbini. U pilot-fazi, implementacija metodologije „El Sistema“ sprovodi se u tri muzičke škole: „Davorin Jenko“ i „Josip Slavenski“ iz Beograda i „Škola za muzičke talente“ iz Ćuprije. Te škole pružaju okvir za kreiranje ansambala dece iz socijalno isključenih grupa i siromašne dece iz osnovnih škola u njihovom okruženju. Projekat i ideja „El Sistema“ već su prepoznati i od strane Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja kao zanimljiva i nova metodologija koja može da se sprovodi u celokupnom obrazovnom sistemu.

4.4 Projektne aktivnosti i ostvareni rezultati – kategorija zaštita životne sredine

- **Unapređena aplikacija za promociju eko-turizma Srbije**

Projekat Eko tačke, kao proširenje EcoVirtour projekta, omogućava da se domaći i strani turisti informišu o očuvanim predelima i bogatoj kulturnoj baštini Srbije, ali i da rezervišu i organizuju eko-ture u našoj zemlji. EcoVirtour android aplikacija u svom drugom izdanju prikazuje 15 prelepih zaštićenih područja u Srbiji. Podrška ovom projektu rezultat je dobrog spoja naših strateških opredeljenja – omogućavanja konstruktivnog korišćenja interneta i pametnih uređaja, zaštite životne sredine i doprinosa razvoju srpskog društva. To je jedinstven način promovisanja naše zemlje jer, zahvaljujući internetu, imamo mogućnost da predstavimo njena izuzetna prirodna bogatstva.

- **Foto-konkurs „Plavo-zeleni svet“**

Od 2014. godine, uz pomoć Telenor fondacije, započet je program „Plavo-zelena mapa Srbije“ zahvaljujući kome će sve značajne prirodne i urbane lokacije širom Srbije biti predstavljene u okviru te jedinstvene elektronske platforme. Podrškom foto-konkursu i aplikacijom koja promovise bogatstvo prirode u Beogradu nastavljamo da na lak i pristupačan

način, putem mobilnih tehnologija, ističemo neophodnost očuvanja životne sredine. Fotografije i društvene mreže na dobar i zanimljiv način skreću pažnju na ozbiljnu temu sve

većeg ugrožavanja prirode i podstiču aktivizam društvene i internet zajednice u toj oblasti. Tokom jula i avgusta trajao je foto-konkurs Centra za unapređenje životne sredine organizovan uz podršku Telenor fondacije i Sekretarijata za zaštitu životne sredine grada Beograda. Na konkurs je pristiglo blizu 2.000 fotografija, a 14 najboljih predstavljano je na izložbi u Ustanovi kulture Parobrod. Foto-konkurs i izložba „Plavo-zeleni svet“ predstavljaju nastavak aktivnosti usmerenih ka popularizaciji zaštićenih i urbanih prirodnih celina u gradu

Beogradu i Srbiji, kao i edukaciji građana o značaju očuvanja tih lokaliteta. Prvo mesto osvojio je Vladimir Martinović za fotografiju „Ponovo radi bioskop“. Drugo mesto pripalo je Zlatku Miložiću za fotografiju „Suton“, dok je najbolja fotografija po izboru posetilaca internet prezentacije www.bgmap.rs „Bujna vegetacija na tremu, i nadmorskoj visini od 1500 m“, autora Dejana Milojevića.